

Розробник: Заєць Валентина Григорівна, доцент кафедри української мови факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук.

Викладачі: Заєць Валентина Григорівна, доцент кафедри української мови факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук.

Овсієнко Людмила Миколаївна, професор кафедри української мови факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, доцент.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови

Протокол від «02» вересня 2022 р. № 2

Завідувач кафедри
доктор філологічних наук, професор М.О.ВІНТОНІВ

Робочу програму погоджено з гарантими освітніх програм

Гарант освітньої програми 061.00.05 Міжнародна журналістика
О. М. БИКОВА 2022 р.

Робочу програму перевірено
« 02 » вересня 2022 р.

Заступник декана з науково-методичної та навчальної роботи факультету української філології, культури і мистецтва С. І. ГОРОБЕЦЬ

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни		
	денна		
Вид дисципліни	обов'язкова		
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська		
Загальний обсяг кредитів/годин	5 / 150		
Курс	2		3
Семестр	3	4	5
Кількість змістових модулів з розподілом:	5		1
Обсяг кредитів	2	2	1
Обсяг годин, в тому числі:	60	60	30
Аудиторні	28	28	10
Модульний контроль	4	4	2
Семестровий контроль	-	7	8
Самостійна робота	28	21	10
Форма семестрового контролю	-	-	екзамен

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни полягає у свідомому практичному оволодінні сучасною українською літературною мовою, заснованою на вивченні її фонетичної, лексико-семантичної і граматичної мовної системи, а також закономірностей, які визначають використання тих або інших виражальних засобів, якими послуговується медійна сфера відповідно до сучасних норм української мови.

Завдання навчальної дисципліни:

- розширити вміння говорити й писати українською мовою з дотриманням норм сучасної української літературної мови,
- пояснити фонетичні, орфоепічні, орфографічні, лексичні, морфологічні норми, що ілюструють сучасні тексти медіа;
- пояснити доцільність вибору мовних одиниць для продукування творів різних жанрів ресурсу медіа;
- навчити порівнювати тексти різних жанрів медійного формату, характеризувати стилістичні особливості кожного жанру, визначати продуктивні моделі словотворення;
- навчити визначати виражальні засоби словотворення, застосовувати можливості синтаксичних конструкцій і стилістичні особливості різножанрових медійних текстів;
- навчити самостійно виправляти анормативні приклади вживання словоформ.

Під час практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької діяльності та самостійної роботи студенти, майбутні міжнародні журналісти, набувають таких програмних компетентностей:

загальні:

ЗК-09 – Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-11 – Здатність спілкуватися державною мовою

фахові:

ФК-12 – Здатність подавати інформацію у відповідній жанру текстово-візуальній формі з використанням сучасних інформаційних технологій.

ФК-18 – Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології оброблення інформації з метою пошуку, збору та оброблення інформації про країни і регіони світу, послуговуючись сучасними методами і засобами аналізу інформації у практичній професійній діяльності.

ФК-19 – Здатність розвивати й підтримувати на якісному рівні професійну діяльність: генерувати нові ідеї у професійній сфері; створювати контент з урахуванням розвитку інформаційних технологій та комунікаційних мереж; вміння розпізнавати та нейтралізувати патогенні тексти.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Вивчення дисципліни формує у студентів освітньої програми 061.00.05 Міжнародна журналістика такі **компетентності**:

загальні:

ПРН-5 Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань;

ПРН-10 Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень;

ПРН-11 Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою;

ПРН-19 Визначати актуальність міжнародної проблематики медіа-продуктів, реалізовувати професійну універсальність у тематичному полі ЗМІ.

Організація навчальної діяльності в центрі культури української мови

Реформування системи вищої освіти на сучасному етапі зумовлює концептуальні зміни в напрямках, цілях, завданнях, змісті освіти, філологічної зокрема, які зорієнтовані передовсім на розвиток особистості, формування творчої ініціативи, мобільності, підвищення конкурентності майбутнього фахівця.

Задля ефективної реалізації концепції нової освітньої стратегії Університету програмою передбачено застосування можливостей Центру культури української мови.

Для цього впроваджено систематичне застосування орфоепічних тренінгів, риторичних розминок, дослідницьких завдань, що передбачають карткування мовного матеріалу, укладання мультимедійних словників, опрацювання спеціальної літератури тощо; творчих завдань «Мовне обличчя міста», «Мовна особистість фахівця», «Мовний портрет однокурсника», «Стань співавтором тексту, «Подумки про головне» тощо.

Крім того, студенти будуть залучені до роботи у проблемних групах, до участів наукових конференціях; мовних конкурсах тощо.

У Центрі заплановано презентації наукових видань із проблем культури української мови, зустрічі з науковцями.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви теоретичних розділів	Розподіл годин між видами робіт							
	Усього	Аудиторна					Самостійна робота	Підсумковий контроль
		Лекції	Семінарські	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні		
Семестр 3.								
Змістовий Модуль І.								
Особливості фоностилстики в секторі медіа. Лексичні норми сучасної української літературної мови в медійних текстах								
<u>Тема 1.</u> Основні особливості фоностилстики в секторі медіа. Фонетичні норми та анормативність в текстах медіа. Стилiстичні особливості засобів фонетики в текстах медійного ресурсу	6	2	-	2	-	-	2	
<u>Тема 2.</u> Основні тенденції розвитку лексики сектору медіа. Поняття «лексична норма в медійному тексті». Анормативність лексем в медіа.	6	2	-	2	-	-	2	
<u>Тема 3.</u> Лексична норма в медійному тексті. Класифікація лексем медіа	6		-	2	-	-	4	
<u>Тема 4.</u> Лексична норма в медійному тексті. Нововходження медіа	4		-	2	-	-	2	
<u>Тема 5.</u> Стилiстична диференціяція українськомовної лексики медійного ресурсу. Фразеологія та її стилістичні можливості в медіа	6		-	2	-	-	4	
Модульний контроль	2							2
Разом за Модуль І	30	4	-	10			14	2
Змістовий Модуль ІІ.								
Словотвірні процеси в інформаційному ресурсі медіа								
<u>Тема 6-7.</u> Тенденції слововислову в сучасному медійному дискурсі	10	2	-	4	-	-	4	
<u>Тема 8.</u> Стилiстичний ресурс засобів словотвору в медійних текстах	4		-	2	-	-	2	

<i>Тема 9.</i> Стилiстичне використання засобiв словотвору в текстах медiа	6		-	2	-	-	4
<i>Тема 10-11.</i> Деривацiйнi процеси в медiа. Графiчна, орфографiчна норма в мовi медiа таанормативнiсть	8		-	4	-	-	4
Модульний контроль	2						2
Усього годин за Модуль 2:	30	2	-	12			14
Разом за семестр	60	6	-	22			28

Назви теоретичних роздiлiв	Розподiл годин мiж видами робiт							
	Усього	Аудиторна					Самостiйна робота	Пiдсумковий контроль
		Лекцiї	Семiнарськi	Практичнi	Лабораторнi	Iндивiдуальнi		
Семестр IV.								
Змiстовий Модуль III.								
Морфологiчнi засоби стилiстики								
<i>Тема 12.</i> Стилiстична морфологiя. Морфологiчнi норми сучасної української лiтературної мови в секторi медiа. Анормативи в текстах медiа.	6	2	-	2	-	-	2	
<i>Тема 13.</i> Морфологiчнi ресурси стилiстики медiа. Стилiстичний потенцiал граматичних форм iменникiв, прикметникiв, займенникiв, числiвникiв.	4	-	-	2	-	-	2	
<i>Тема 14.</i> Стилiстичний ресурс дiєслiв, дiєприслiвникiв, службових слiв у медiйних текстах. Iнтер'ективи як стилiстична категорiя в медiа	4		-	2	-	-	2	
Модульний контроль	-							
Разом за Модуль 3	14	2	-	6			6	-
Змiстовий Модуль IV.								
Стилiстичний синтаксис								
<i>Тема 15.</i> Синтаксичнi норми сучасної української лiтературної мови в медiа. Анормативи в текстах медiа.	6	2	-	2	-	-	2	

<i>Тема 16.</i> Стилiстичний ресурс синтаксичних засобiв у медiйних текстах. Просте речення. однорiднi члени речення. Складне речення.	4		-	2	-	-	2	2
<i>Тема 17.</i> Стилiстичнi параметри вiдокремлених членiв речення. Звертання. Вставнi слова iвставленi конструкцiї в медiа.	4		-	2	-	-	2	
<i>Тема 18.</i> Стилiстичний ресурс iнверсiї в медiа. Пряма й непряма мова в тексті.	4		-	2	-	-	2	
<i>Тема 19.</i> Стилiстичний ресурс односкладних iнеповних речень, складних сполучникових i безсполучникових речень в текстах медiа.	4			2			2	
Модульний контроль	2							
Усього годин за Модуль 4:	24	2	-	10			10	2

Назви теоретичних роздiлiв	Розподiл годин мiж видами робiт							
	Усього	Аудиторна					Самостiйна робота	Пiдсумковий контроль
		Лекцiї	Семiнарськi	Практичнi	Лабораторнi	Iндивiдуальнi		
Семестр IV. Змiстовий Модуль V. Стилiстичнi фiгури в медiа								
<i>Тема 20.</i> Стилiстичнi можливостi монологiчного, дiалогiчного, полiлогiчного мовлення. Перiод у медiа.	6	2	-	2	-	-	2	2
<i>Тема 21.</i> Стилiстичнi засоби органiзацiї медiйного тексту .	4	-	-	2	-	-	2	
<i>Тема 22.</i> Оригiнальнi форми синтаксичних конструкцiй в ресурсi медiа	3		-	2	-	-	1	
Модульний контроль	2							
Разом за Модуль 5	15	2	-	6			5	2
Разом за семестр:	60	6	-	22	-	-	21	4 +7с/к
Разом:	120	12	-	44	-	-	49	8+7с/к

Назви теоретичних розділів	Розподіл годин між видами робіт							
	Усього	Аудиторна					Самостійна робота	Підсумковий контроль
		Лекції	Семінарські	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні		
Семестр V.								
Змістовий Модуль VI.								
Прецедентні феномени в сучасних медіа								
<i>Тема 23-24.</i> Універсальні та національні прецедентні феномени в сучасних медіа.	8	2	-	4	-	-	2	
<i>Тема 25.</i> Оригінальні форми прецедентних одиниць у заголовках медіа.	6	-	-	2	-	-	4	2
<i>Тема 26.</i> Оригінальні форми прецедентних одиниць у текстах медіа.	6		-	2	-	-	4	
Модульний контроль	2							
Разом за Модуль 6	22	2	-	8			10	2
Разом за семестр:	30	2	-	8	-	-	10	2 + 8с/к
Усього	150	14	-	52	-	-	59	10+ 15с/к

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЛЕКЦІЇ

Семестр 3.

Змістовий Модуль I.

Особливості фоностилістики сектору медіа. Лексичні норми сучасної української літературної мови в медійних текстах

Тема 1. Основні особливості фоностилістики в секторі медіа. Фонетичні норми та анормативність в текстах медіа. Стилістичні особливості засобів фонетики в текстах медійного ресурсу

Тема 2. Основні тенденції розвитку лексики сектору медіа. Поняття «лексична норма в медійному тексті». Анормативність лексем в медіа.

Змістовий Модуль II. Словотвірні процеси в інформаційному ресурсі медіа

Тема 3. Тенденції слововислову в сучасному медійному дискурсі

Практичні заняття

Тема 1. Основні особливості фоностилістики в секторі медіа. Фонетичні норми та анормативність в текстах медіа. Стилістичні особливості засобів фонетики в текстах медійного ресурсу (2 год.)

Фонетичні явища в текстах медійного ресурсу, способи передачі їх на письмі. Поняття «фонетичної анормативності» (милозвучності) зі стилістичного погляду.

Основні поняття: сучасна українська літературна мова; графіка; правопис сучасної української літературної мови; мовна норма; культура мовлення

Рекомендовані джерела: Основна (базова): 1,2,5; Додаткова: 1,5,6,7,11

Тема 2. Основні тенденції розвитку лексики сектору медіа. Поняття «лексична норма в медійному тексті». Анормативність лексем в медіа.

Основні поняття: сучасна українська літературна мова; графіка; правопис сучасної української літературної мови; мовна норма; анормативність; культура мовлення

Рекомендовані джерела: Основна (базова): 1,2,5; Додаткова: 1,5,6,11

Тема 3. Лексична норма в медійному тексті. Класифікація лексем медіа

Склад лексики сучасної української мови з погляду її походження в текстах медійного ресурсу. Нововходження в словниковому складі дискурсу медіа: структура неолексем, походження. Тенденції поповнення словникового складу засобами дериватології (на прикладі конверсії). Поняття «лексичної анормативності» в текстах медійного ресурсу.

Основні поняття: сучасна українська літературна мова; лексика сучасної української літературної мови; лексична норма; культура мовлення

Рекомендовані джерела: Основна (базова) : 1,2,3,4 Додаткова: 1,5,6,8,11

Тема 4. Лексична норма в медійному тексті. Нововходження медіа.

Основні поняття: сучасна українська літературна мова; лексика сучасної української літературної мови; лексична норма; неолексеми; культура мовлення

Рекомендовані джерела: Основна (базова) : 1,2,3,4 Додаткова: 1,5,6,8,9,11

Тема 5. Стилістична диференціація українськомовної лексики медійного

ресурсу. Фразеологія та її стилістичні можливості в медіа.

Основні поняття: сучасна українська літературна мова; лексика сучасної української літературної мови; стилістично нейтральна лексика; стилістично маркована лексика; фразеологізми в медіа; культура мовлення

Рекомендовані джерела Основна (базова) : 1,2,3,4 Додаткова: 1,5,6,8,11

Змістовий Модуль II. Словотвірні процеси в інформаційному ресурсі медіа

Тема 6-7. Тенденції слововислову в сучасному медійному дискурсі (4 год)
Розкрити стилістичні можливості безафікських лексем масмедіа, продуктивних складань. Різноструктурні безафікські композити в текстах масмедіа. Юкстапозиції на позначення осіб та предметів в медійних текстах. Стилiстичні функції фемінітивів у масмедійному дискурсі. Словотвірна аномативність у періодиці як лінгвістична проблема.

Основні поняття: сучасна українська літературна мова; лексика сучасної української літературної мови; лексична норма; композити; юкстапозиції; афіксальні утворення; безафікські лексеми; культура мовлення

Рекомендовані джерела Основна (базова) : 1,2,3,4 Додаткова: 1,5,6,8,11

Тема 8. Стилiстичний ресурс засобів словотвору в медійних текстах (2 год)
Розкрити поняття «словотвірна норма», «аномативність» у медійному дискурсі. Стилiстичні функції афіксів (суфіксів, префіксів) в масмедіа. Продуктивні афікси (суфікси, префікси) для маркування осіб за професією, участю в громадсько-політичній діяльності. Засоби продуктування вторинних дієслів для маркування стану, процесу тощо. Вплив словотворчих засобів на стилістичне забарвлення в медіатекстах.

Основні поняття: сучасна українська літературна мова; лексика сучасної української літературної мови; лексична норма; культура мовлення

Рекомендовані джерела Основна (базова) : 2,3,4,5 Додаткова: 4,5,6,7,11

Тема 9. Стилiстичне використання засобів словотвору в текстах медіа (2 год)
Стилiстичні функції конверсії (переходу з одного лексико-граматичного складу в інший) в текстах медійного дискурсу. Стилiстичні функції відонімних дериватів в текстах медіа.

Основні поняття: сучасна українська літературна мова; лексика сучасної української літературної мови; конверсія; лексико-синтаксичний спосіб словотворення; лексико-семантичний спосіб; лексична норма; культура мовлення

Рекомендовані джерела Основна (базова) : 1,2,3,5 Додаткова: 1,5,6,7,8,11

Тема 10-11. Дериваційні процеси в медіа. Графічна, орфографічна норма в мові медіа та аномативність (4 год.)

Основні поняття: сучасна українська літературна мова; лексика сучасної української літературної мови; лексична норма; культура мовлення

Засвоєння іншомовних дериватів у текстовому ресурсі медіа. Графічне, орфографічне засвоєння запозичених афіксів. Аномативність

Основні поняття: сучасна українська літературна мова; лексика сучасної української літературної мови; лексична норма; культура мовлення

Рекомендовані джерела Основна (базова) : 1,2,3,5 Додаткова: 1,10

Змістовий Модуль 3. Морфологічні засоби стилістики Лекції

Тема 12. Стилiстична морфологiя. Морфологiчні норми сучасної української літературної мови в секторі медіа. Анормативи в текстах медіа.

Ключові слова: стилістика, медіа, морфологія, текст, анормативність

Змістовий Модуль IV. Стилiстичний синтаксис

Тема 15. Синтаксичні норми сучасної української літературної мови в медіа. Анормативи в текстах медіа.

Ключові слова: стилістика, медіа, граматики, синтаксис, просте речення, складне речення

Змістовий модуль V. Стилiстичні фігури в текстах медіа

Тема 20. Стилiстичні можливості монологічного, діалогічного, полілогічного мовлення. Період в медіа

Ключові слова: стилістика, медіа, граматики, синтаксис, монологічне, діалогічне, полілогічне мовлення, період

Семестр 5.

Змістовий Модуль VI.

Прецедентні феномени в сучасних медіа

Тема 23. Універсальні та національні прецедентні феномени в сучасних медіа (2 год)

Практичні заняття

Змістовий Модуль III. Морфологічні засоби стилістики

Тема 12. Стилiстична морфологiя. Морфологiчні норми сучасної української літературної мови в секторі медіа. Анормативи в текстах медіа.

Основні питання теми:

1. Морфологія і стилістика. Морфологічні норми сучасної української літературної мови.
2. Поняття «анормативність» в медіа.
3. Особливості стилістичного вивчення морфологічних ресурсів мови.
4. Стилiстичне використання морфологiчних категорiй у мові ЗМІ.

Ключові слова: морфологічна норма, сучасна українська літературна мова, медіа, анормативність

Рекомендовані джерела Основна (базова) : 1,2,5 Додаткова: 5,6,8,9

Тема 13. Морфологічні ресурси стилістики медіа. Стилiстичний потенціал граматичних форм іменників, прикметників, займенників, числівників.

Основні питання теми:

1. Морфологія і стилістика. Морфологічні норми сучасної української літературної мови.
2. Стилiстичні можливості категорiї роду та форм числа. Варіанти відмінкових форм мові публіцистики.
3. Стилiстичні функції відмінкових форм прикметників і займенників у різних функціональних стилях мови.

Семантичні та експресивні відтінки особових займенників у медіатекстах.

Ключові слова: морфологічна норма, сучасна українська літературна мова, медіа, анормативність, граматична парадигма іменника, прикметника, займенника, числівника

Рекомендовані джерела Основна (базова) : 1,2,4 Додаткова: 1,5,6

Тема 14. Стилiстичний ресурс дiєслiв, дiєприслiвникiв, службових слiв у медiйних текстах. Iнтер'єктиви як стилiстична категорiя в медiа.

Основні питання теми:

1. Стилiстичний ресурс дiєслова в публiцистичному стилi.
2. Граматична парадигма дiєслова в медiатекстах.
3. Граматична парадигма службових частин мови у рiзних функцiональних стилях мови.

Ключові слова: морфологічна норма, сучасна українська літературна мова, медіа, анормативність, граматична парадигма дiєслова, службові слова, iнтер'єктивация

Рекомендовані джерела Основна (базова) : 2,4,5 Додаткова: 3,5,6,8,11

Змістовий Модуль IV. Стилiстичний синтаксис

Тема 15. Синтаксичні норми сучасної української літературної мови в медіа. Анормативи в текстах медіа.

Основні питання теми:

1. Синтаксична норма і стилістика сучасної української літературної мови.
2. Стилiстична анормативність синтаксису простого речення в медiа.
3. Стилiстичні функції простого речення у рiзних функцiональних стилях мови.
4. Семантичні та експресивні відтінки речення у медіатекстах.

Ключові слова: граматична норма, синтаксис, сучасна українська літературна мова, медіа, анормативність

Рекомендовані джерела Основна (базова) : 2,3,4,5 Додаткова: 8,11

Тема 16. Стилiстичний ресурс синтаксичних засобiв у медiйних текстах. Просте речення. Однорiдні члени речення. Складне речення

Основні питання теми:

1. Синтаксична норма і стилістика сучасної української літературної мови.
2. Стилiстична анормативність синтаксису простого, складного речення в медiа.
3. Стилiстичні функції простого, складного речення у рiзних функцiональних стилях мови.
4. Семантичні та експресивні відтінки речення у медіатекстах.

Ключові слова: граматична норма, сучасна українська літературна мова, медіа, анормативність, просте речення, складне речення

Рекомендовані джерела Основна (базова) : 2,4,5 Додаткова: 9,11

Тема 17. Стилiстичні параметри вiдокремлених членiв речення. Звертання. Вставні слова і вставлені конструкції в медіа.

Основні питання теми:

1. Стилiстичні функції вiдокремлених членiв речення в медiатекстах.

2. Стилiстичнi функцiї вставлених слiв i вставлених конструкцiй.
3. Стилiстичнi функцiї простого, складного речення зi звертаннями в медiатекстах.
4. Семантичнi та експресивнi вiдтiнки звертання у медiатекстах.

Ключовi слова: граматична норма, сучасна українська лiтературна мова, медiа, анормативнiсть, звертання, просте, складне речення

Рекомендованi джерела: Основна (базова) : 2,4,5 Додаткова: 9,11

Тема 18. Стилiстичний ресурс iнверсiї в медiа. Пряма й непряма мова в тексті. Основнi питання теми:

1. Стилiстичний ресурс iнверсiї у функцiональних стилях.
2. Стилiстичнi функцiї прямої й непрямої мови в медiйних текстах.
3. Жанрова специфіка текстiв з прямою й непрямою мовою.
4. Семантичнi та експресивнi вiдтiнки звертання у медiатекстах.

Ключовi слова: граматична норма, сучасна українська лiтературна мова, медiа, анормативнiсть, текст. Iнверсiя, пряма мова, непряма мова, функцiональний стиль

Рекомендованi джерела: Основна (базова) : 2,4,5 Додаткова: 9,11

Тема 19. Стилiстичний ресурс односкладних i неповних речень, складних сполучникових i безсполучникових речень

Основнi питання теми:

1. Стилiстичнi функцiї речення в медiатекстах.
2. Стилiстичний ресурс складних сполучникових i безсполучникових конструкцiй.
3. Структура медiйного тексту.
4. Семантичнi та експресивнi вiдтiнки звертання у медiатекстах.

Ключовi слова: граматична норма, сучасна українська лiтературна мова, медiа, анормативнiсть, текст

Рекомендованi джерела: Основна (базова) : 2,4,5 Додаткова: 9,11

Змістовий Модуль V.

Стилiстичнi фігури в текстах медiа

Тема 20. Стилiстичнi можливостi монологiчного, дiалогiчного, полiлогiчного мовлення. Перiод в медiа

Основнi питання теми:

1. Особливостi монологiчного, дiалогiчного, полiлогiчного мовлення в медiатекстах.
2. Структура перiоду. Стилiстичнi функцiї перiоду.
3. Семантичнi та експресивнi вiдтiнки звертання у медiатекстах.

Ключовi слова: граматична норма, сучасна українська лiтературна мова, медiа, анормативнiсть, текст, звертання

Рекомендованi джерела: Основна (базова) : 2,4,5 Додаткова: 9,11

Тема 21. Стилiстичнi засоби органiзацiї медiйного тексту. Основнi питання теми:

Стилiстичнi фігури в медiатекстах.

Стилiстичнi функцiї вставлених слiв i вставлених конструкцiй в медiа

Стилiстичнi функцiї простого, складного речення зi звертаннями в

медіатекстах.

Семантичні та експресивні відтінки стилістичних фігур у медіатекстах.

Ключові слова: граматична норма, сучасна українська літературна мова, медіа, анормативність, текст, стилістична фігура

Рекомендовані джерела Основна (базова) : 2,4,5 Додаткова: 9,11

Тема 22. Оригінальні форми синтаксичних конструкцій в ресурсах медіа
Основні питання теми:

1. Стилiстичнi функцiї вiдокремлених членiв речення в медiатекстах.
2. Стилiстичнi функцiї вставлених i вставних конструкцiй.
3. Семантичнi вiдтiнки та експресивнi вiдтiнки оригiнальних форм вiдтiнкiв утекстах медiаресурсу рiзних жанрiв.

Ключові слова: граматична норма, сучасна українська літературна мова, медіа, мовна норма, анормативність, текст, стилістична фігура, культура мовлення, орфографічна норма, пунктуаційна норма

Рекомендовані джерела Основна (базова) : 2,4,5 Додаткова: 9,11

Модуль VI

Тема 23-24. Універсальні та національні прецедентні феномени в сучасних медіа. (4 год.)

Основні поняття: сучасна українська літературна мова; медіа; стиль медіа; прецедентність; прецедентні феномени; прецедентне ім'я; прецедентний текст; прецедентна ситуація

Рекомендовані джерела: Основна (базова): 1,2,3,4, Додаткова: 5,6,10,11

Тема 25. Оригінальні форми прецедентних одиниць у заголовках медіа
Основні поняття: сучасна українська літературна мова; графіка; правопис сучасної української літературної мови; мовна норма; анормативність; культура мовлення

Рекомендовані джерела:

Основна (базова): 1,2,3,4

Додаткова: 3,4,5,6

Тема 26. Оригінальні форми прецедентних одиниць у текстах медіа.

Склад лексики сучасної української мови з погляду її походження в текстах медійного ресурсу. Словотвірна структура оригінальних прецедентних одиниць. Поняття «стилiстичної анормативності» прецедентних одиниць у текстах медійного ресурсу.

Основні поняття: сучасна українська літературна мова; лексика сучасної української літературної мови; лексична норма; культура мовлення

Рекомендовані джерела Основна (базова) : 1,2,3,4 Додаткова: 3,4,5,6

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

3-й семестр

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1. Відвідування лекцій	1	2	2	1	1
2. Відвідування практичних занять	1	5	5	6	6
3. Робота на практичному занятті	10	5	50	6	60
4. Виконання завдань для самостійної роботи	5	7	35	7	35
5. Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25
Разом			117		127
Максимальна кількість балів		244			

4-й семестр

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1. Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	1	1
2. Відвідування практичних занять	1	3	3	5	5	3	3
3. Робота на практичному занятті	10	3	30	5	50	3	30
4. Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	5	25	3	15
5. Виконання модульної контрольної роботи	25	-	-	1	25	1	25
Разом	-	-	49	-	106	-	74
Максимальна кількість балів		229					

5-й семестр

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 6	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1. Відвідування лекцій	1	1	1
2. Відвідування практичних занять	1	4	4
3. Робота на практичному занятті	10	4	40
4. Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	25
5. Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25
Разом			95
Максимальна кількість балів	95		
Розрахунок коефіцієнта $244+229+95=568$ $568:60=9,5$			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання**Змістовий Модуль 1.**

Тема 1. Основні особливості фоностилістики в секторі медіа. Фонетичні норми та анормативність в тестах медіа. Стилiстичні особливості засобів фонетики в текстах медійного ресурсу (2 год)

Вправа 1. Зафіксуйте приклади порушення орфоепічних норм на прикладі українськомовних телевізійних передач. Обґрунтуйте правильність вимови та написання лексем (до 20-ти прикладів).

Вправа 2. Висловіть думку на тему: Медіа часто називають четвертою владою, оскільки вони мають значний вплив на соціум. За якими критеріями, на Вашу думку, мають працювати медіа? Як визначити, що певному джерелу інформації можна довіряти? (до 20-ти речень).

Вправа 3. Вивчіть напам'ять скоромовки (на вибір один варіант)

Текст 1. 1) У бобра добра багато. 2) Галасливі гави й галки в гусенят взяли скакалки. 3) Гусенята їм гелпочуть, що й вони скакати хочуть. 4) Дрова рубали два дроворуби. 5) Біжать стежини поміж ожини.

Текст 2. 1) Ой, збирала Маргаритка маргаритки на горі. 2) Розгубила маргаритки Маргаритка у дворі. 3) Не турбуйте курку – клює курка крупку. 4) На узліссі довелось наполохать Лесі лося. 5) Лось – у ліс, а з лісу – лис (за М. Степанською).

Текст 3. 1) На покоси впали роси. Не бряжчать об жито коси. 2) Пиляв Пилип поліна з лип. 3) Фірма ферму будувала. Фірмі фарби було мало. 4)

Хтось хитренький хитрував – нашу хвіртку поламав. 5) Над шляхом Явдошка шукалаволошки (за М. Степанською).

Текст 4. 1) Каша в кишені кошлатого кошеняти з кошиком. 2) Перечепилася чапля через щабліну. 3) Мишко з мішком в комишах, мишка з мушлею в Мишковому мішку. 4) Чеберяє з чеберком щербатим чапля чубата. 5) Навколо колодзя колосся колоситься (за М. Степанською).

Текст 5. 1) Близько блимнула блискавиця блакитна. 2) Стрімко стрибає по трасі стрункий страус в строкатій сорочці. 3) Кравець краватку картату каракатиці кроїть. 4) Крива корова ковдрою, криво скроєною, вкривалась. 5) Лапатового лопуха наполохала лепеха.

Текст 6. 1) Лопата з липи в Пилипа. 2) З віялом Клава на лаві, Лев з вилами – зліва від Клави, віл з клавіатурою – зліва від Лева на лаві. 3) Три риби гриби греблі грабовими граблями. 4) Перець з печерицями печений переперчила черепаха печерна. 5) Черепичку на черепки черепаха перетрощила (за М. Степанською).

Тема 2. Основні тенденції розвитку лексики сектору медіа. Поняття «Лексична норма в медійному тексті». Анормативність лексем в медіа (2 год)

Вправа 1. Перегляньте відеосюжет за покликанням <https://www.youtube.com/user/cikavunku/featured>

Вправа 2. Напишіть замітку на тему «Вуличне й туристичне мистецтво: погляду майбутнє чи реальність сьогодні?».

Тема 3. Лексична норма в медійному тексті. Класифікація лексем медіа (4 год)

Вправа 1. Підготуйтеся до виступу за однією з таких тематик:

- Екстралінгвальні чинники розвитку лексики української мови (на прикладі матеріалів медійного дискурсу);
- Інтралінгвальні чинники розвитку лексики української мови (на прикладі матеріалів медійного дискурсу);
- Кількісні і якісні зміни в словниковому складі сучасної української мови.

Вправа 2. Візьміть участь в обговоренні виступів. Проаналізуйте представлені однокорисниками теми.

Тема 4. Лексична норма в медійному тексті. Нововходження в медіа (2 год)

Вправа 1. Підготуйтеся до виступу за однією з таких тематик:

Окниження й орозмовлення в словниковому складі сучасних періодичних видань, мови медіа;

Антропоцентризм у сучасному українському лексиконі;

Вплив моди і мовних смаків на мовлення сучасної української молоді.

Вправа 2. Візьміть участь в обговоренні виступів. Проаналізуйте представлені однокорисниками теми. Назвіть тематичні групи неолексем.

Тема 5. Стилiстична диференціяція українськомовної лексики медійного ресурсу. Фразеологія та її стилістичні можливості в медіа (4 год)

Вправа 1. Опрацюйте словник «Лексико-словотвірні інновації (2014-2016рр)» (автори Нелюба А., Редько Є.). Визначте стилістично марковані лексичні одиниці (до 30-ти лексем).

Вправа 2. Запишіть приклади вживання фразеологізмів у заголовковому комплексі сучасних медійних видань (до 15-ти прикладів). Обґрунтуйте стилістичну функцію використання фразеологізмів в медіа.

Змістовий Модуль II.

Словотвірні процеси в інформаційному ресурсі медіа

Тема 6-7. Тенденції слововислову в сучасному медійному дискурсі (4 год)

Вправа 1. Підготуйтеся до виступу за однією з таких тематик:

У сучасному світі все більше людей займається спортом. Що, на вашу думку, мотивує їх фізичної активності? Розкажіть про власний досвід занять спортом (свій або друзів).

Цифровізація – важливий процес, що впливає на життя людства та розвиток країн. Які, на вашу думку, сервіси мають стати лише електронними, а які залишитися традиційними в Україні?

Вправа 2. Візьміть участь в обговоренні виступів. Проаналізуйте представлені одnogрупниками виступи. Назвіть тематичні групи неолексем.

Тема 8. Стилiстичний ресурс засобів словотвору в медійних текстах (2год)

Вправа 1. Підготуйтеся до виступу за однією з таких тематик:

У світі за останні роки відбуваються різні екологічні зміни. Яка роль людини в цих процесах? Як можна відновити екологічний баланс?

Сучасний світ пропонує дедалі більше зручних способів пересування. Яким транспортом ви подорожуєте? Чому ви віддасте перевагу саме йому?

Вправа 2. Візьміть участь в обговоренні виступів. Проаналізуйте представлені одnogрупниками виступи. Назвіть тематичні групи неолексем.

Вправа 3. Запишіть приклади нової лексики за такими напрямками: екологічного спрямування; фізичної культури та спорту; туристичної індустрії; культури і мистецтва. Назвіть продуктивні словотвірні афікси.

Тема 9-10. Стилiстичне використання засобів словотвору в текстах медіа (4 год)

Вправа 1. Підготуйтеся до виступу за однією за такою тематикою:

Соціальні мережі – універсальний інструмент для комунікації між людьми у 21-му столітті. Як саме вони вплинули на суспільство? Які, на вашу думку, переваги і недоліки користування соціальними мережами? Назвіть тематичні групи неолексем.

Тема 11-12. Дериваційні процеси в медіа. Графічна, орфографічна норма в мові медіа та аномативність (4 год)

Вправа 1. Поясніть написання виділеного слова в реченні Навіть карантинні обмеження не стали на заваді екологічній просвіті – навпаки, додалися нові можливості **онлайн-читання**. Запишіть до 15 прикладів

складених найменувань (юкстапозити).

Вправа 2. Поясніть особливості графічного відображення на письмі таких лексем: «Здоров'О з бібліотЕКОю»; ЕКО-life, ЕКО-news.

Вправа 3. Поясніть спосіб утворення лексем: спектик, популяризатор, олігархат, наставник, підопічний, тріумфатор, псевдореформатор, багатій, шанувальник, прихильник, наступник, хабарник, бойовик, владореформатор, експансіоніст, благодійник, соратник, мітингувальник, підкорювач.

Вправа 4. Запишіть приклади нової лексики за такими напрямками: *реклама, мода і бізнес, побутова лексика*. Назвіть тематичні групи неолексем.

Змістовий Модуль 3.

МОРФОЛОГІЧНІ ЗАСОБИ СТИЛІСТИКИ

Тема 13: Стилiстична морфологiя. Морфологiчнi норми сучасної української лiтературної мови. Анормативи в текстах медiа (2 год).

Вправа 1. Прочитайте матерiал «15 рокiв Василя не видавали»: за радянських часiв навiть ходити до могили поета Симоненка було заборонено», вмищений у виданнi «Україна молода» вiд 05.02.20 р випуск №013 за покликанням <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3562/164/142979/>

Вкажiть тематичнi групи морфологiчних одиниць.

Вправа 2. Підготуйте анонс на театральну виставу на підставі матеріалу

«Місце у великому місті: урбаністичний роман Валер'яна Підмогильного на сцені ТЮГу» на основі матеріалу, вміщеного у виданні «Україна молода» від 05.02.20 р випуск №013 за покликанням: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3562/164/142982/>

Обґрунтуйте доцільність/недоцільність вживання морфологiчних категорiй. Ознайомтеся з роботами однокласникiв.

Вправа 3. Дайте письмову вiдповiдь про причини анормативностi в текстах медiа. Викладiть свою думку на вирiшення цiєї проблеми.

Вправа 4. Підготуйте повiдомлення про вiдвiданi в Унiверситетi заходи. Викладiть iнформацiю в блозі групи.

Тема 13: Морфологiчнi ресурси стилiстики медiа. Стилiстичний потенцiал граматичних форм iменникiв, прикметникiв, займенникiв, числiвникiв (2 год).

Вправа 1. З'ясуйте за тлумачним словником лiнгвiстичних термiнiв сутнiсть таких понять: функцiональна стилiстика, практична стилiстика, стилiстична норма, стильова норма, анормативнiсть.

Вправа 2. Підготуйте рекламний текст для телевiзiйного ефiру на обрану вами тему. Проаналiзуйте стилiстичний ресурс iменникiв, прикметникiв, займенникiв, числiвникiв.

Проаналiзуйте тексти ваших однокласникiв.

Вправа 3. Підготуйтеся до дискусiї з теми «Роль ЗМI в культивуваннi культури мовлення».

Вправа 4. Прочитайте газетнi видання (на вибiр). Проаналiзуйте стилiстичнi ресурси прикметникiв та прислiвникiв.

Висновки запишiть. Результати виголосiть на практичному заняттi.

Тема 14: Стилiстичний ресурс дiєслiв, дiєприслiвникiв, службових слiв у медiйних текстах. Iнтер'ективи як стилiстична категорiя (2 год).

Вправа 1. Дайте розгорнуту вiдповiдь на запитання «Хто з українських письменникiв є для вас зразком iдiостилу?».

Вправа 2. Прочитайте матерiал «Дивiться, яка дичина!». Що приховують заростi Совських ставкiв, i чи можна врятувати зелений Киiв за покликанням <https://www.pravda.com.ua/articles/2021/07/9/7299935/>

Якi стилiстичнi прийоми використав автор?

Вправа 3. Дайте розгорнуту вiдповiдь на запитання «Як впливає реклама телебачення на стан i статус української мови в державi?»

Проаналізуйте тексти відповідей ваших одногрупників.

Вправа 4. Підготуйтеся до дискусії з теми «Мовна поведінка поза родинним колом».

Вправа 5. Перегляньте телевізійні новини. Наведіть стилістичні функції прийменників і сполучників у мові ЗМІ та реклами.

Змістовий Модуль 4. Стилістичний синтаксис

Тема 15: Синтаксичні норми сучасної української літературної мови в медіа. Анормативи в текстах медіа (2 год).

Вправа 1. Напишіть есе на тему: «Стилістична вправність мовця».

Вправа 2. Випишіть із художнього тексту приклади асиндетона (до 10 прикладів)

Вправа 3. Випишіть із публіцистичного тексту приклади полісиндетона (до 10 прикладів).

Тема 16: Стилістичний ресурс синтаксичних засобів у медійних текстах. Просте речення. Однорідні члени речення. Складне речення (2 год).

Вправа 1. Випишіть із текстів ЗМІ варіанти відтворення українською мовою російських словосполучень із прийменниками «по», «при».

Вправа 2. Прочитайте текст «Він відкрив антибіотик...». Розкрийте стилістичну функцію простих і складних речень.

Американський вчений Зельман Абрахам Ваксман, автор терміну «антибіотик» (1941), родом з України. Вчений увійшов до сотні найвідоміших людей світу, став національною гордістю США, а відтепер і України.

Він народився поблизу Вінниці у селі Нова Прилука. Його мати, Фредія (Лондон) Ваксман, була власницею промтоварного магазину, а батько, Яків Ваксман, оббивав меблі та був орендарем землі. Сім'я Зельмана мала середні статки.

У п'ять років Зельмана віддали вчитися до хедера – єврейської релігійної школи. Оскільки в Новій Прилуці не було загальноосвітніх шкіл, мати наполягала, щоб у десятирічному віці він почав брати приватні уроки з різних дисциплін. Екзамени в гімназію він намагався здавати у Житомирі, оскільки у Вінниці такої можливості не було. Спроба була невдалою, та вже через рік він вступив до гімназії в Одесі і у 1909-му році, у 21 рік склав іспит за повний гімназійний курс.

Для вступу до університету в царській Росії Зельману Ваксману бракувало золотої або срібної медалі – необхідної умови для прийому євреїв. У 1909 році помирає мати, батько одружується вдруге, тож удома його майже нічого не тримало. Зельман Ваксман мріяв про освіту і, скориставшись запрошенням своїх родичів, які жили в Америці, зважився на переїзд.

У 1910 році він приїждить до Філадельфії. Зупинився у своєї сестри, яка мала в Нью Джерсі ферму. Тож саме завдяки роботі на цій фермі Зельман, як згадував пізніше про це сам, отримав

перший досвід роботи на землі. Опановуючи навчальні дисципліни, виділяв для себе біологію. Бажання з'ясувати хімічні та біологічні механізми землеробства поступово ставало сутністю дослідень, подальших відкриттів.

У 1911 році Зельман Ваксман став студентом агрономічного коледжу в містечку Нью-Брунсвік. На третьому курсі починає вивчати бактеріологію.

У 1916 році Ваксман друкує наукові статтю про бактерії ґрунтів. Саме ці дослідження відіграли головну роль у розробці та створенні ним антибіотиків. Продовжує навчання в Каліфорнійському університеті. Навесні 1918 року він захищає докторську дисертацію.

У 1924 році Ваксман їде до Європи, відвідує також Росію і на 10 днів приїздить до рідної Нової Прилуки. Роки відсутності на рідній землі забрали життя «коріння» Зельмана Ваксмана.

За декілька років вирішує змінити вектор наукових пошуків: працює над лікуванням людини. У 1943 році було виділено антибіотик стрептоміцин, спроможний подолати низку небезпечних хвороб, а головне – туберкульоз. До речі, саме Ваксман є автором поширеного терміна – «антибіотики», цю загальну назву він дав цілій групі препаратів ще в 1941 році.

Саме за відкриття стрептоміцину Зельман Ваксман став лауреатом Нобелівської премії у 1952 році. До отримання стрептоміцину туберкульоз не лікувався. Поява з часом значної кількості подібних лікарських засобів – безперечний результат зусиль і талантів Ваксмана. Вчений видав сотні наукових статей, також написав два десятки книг (з часопису).

Вправа 3. Прочитайте публікацію «Набедуїнили...» («Сільські вісті», 08.06.2021) за покликанням: <http://www.silskivisti.kiev.ua/19891/index.php?n=49045>

Розкрийте стилістичні функції простих та складних речень у матеріалі ЗМІ.
Тема 17: Стилiстичні параметри відокремлених членів речення. Звертання. Вставні слова і вставлені конструкції в медіа (2 год).

Вправа 1. Окресліть стилістичні можливості синтаксичних одиниць.

Вправа 2. З'ясуйте особливості стилістичного використання координації підмета і присудка.

Вправа 3. Як сприяє увиразненню текстової інформації синонімія різних типів простого речення?

Тема 18: Стилiстичний ресурс інверсії. Пряма й непряма мова в тексті (2 год.)

Вправа 1. Які способи вираження узгоджених і неузгоджених означень?

Вправа 2. Схарактеризуйте стилістичні властивості порядку слів у реченні.

Вправа 3. З'ясуйте місце кожного члена речення за прямого порядку слів. *Вправа 4.* Яка стилістична мета інверсії?

Вправа 5. Наведіть приклади інверсії з текстів реклами.

Тема 19: Стилістичний ресурс односкладних і неповних речень, складних сполучникових і безсполучникових речень (2 год)

Вправа 1. Самостійно дослідіть питання: «Складні речення в мові ЗМІ та реклами»; «Актуальне членування речення й аналіз тексту».

Вправа 2. Схарактеризуйте функціонально-стилістичне навантаження складних синтаксичних конструкцій у прозі О.Забужко.

Вправа 3. Наведіть приклади типових помилок, пов'язаних із побудовою журналістського тексту та його фрагментів.

Вправа 4. Схарактеризуйте стилістичне використання складних речень.

Вправа 5. Окресліть стилістичні функції складнопідрядних речень.

Вправа 6. Розкрийте поняття «синонімія складних речень у мові публіцистики».

Змістовий Модуль 5. Стилістичні фігури в текстах медіа

Тема 20: Стилістичні можливості монологічного, діалогічного, полілогічного мовлення. Період в медіа (2 год)

Вправа 1. Законспекуйте теоретичні відомості про стилістичні особливості монологічного, діалогічного, полілогічного мовлення. Письмово розкрийте поняття «період» в медіа.

Вправа 2. З'ясуйте стилістичні функції абзацу й тексту.

Вправа 3. Поясніть на прикладах відмінність між непрямою, напівпрямою та невласне-прямою мовою. Чи є ці способи передачі чужої мови цілком взаємозамінними в публікаціях медіа?

Вправа 4. Як співвідносяться між собою та чим відрізняються композиція й архітектоніка тексту?

Тема 21: Стилістичні засоби організації тексту в секторі медіа (2 год)

Вправа 1. Прочитайте уривок есе Ю. Шевельова «Четвертий Харків». Які засоби словотвору та стилістичні фігури використовує автор?

Був Харків слобід, хуторів і ремісників. Був Харків – провінційне купецьке місто неісходимої і безвихідно-сірої російської імперії. Тепер Хвильовий проголошує третій Харків: символ українського урбанізму. Здибленої ім'ятежної України. О, він знає біографію міста: «Чудово: смердюче, промислове місто велике, але не величне – забуло слобожанське народження, забуло слобожанські полки, неутворило американської казки: не йшли будинки в хмари – чудово, воно ховає сьогодні в своїх завулках криваві легенди на сотні віків». Разом з Тичиною він може спитати: «Харків, Харків, де твоє обличчя? до кого твій клич? Угруз ти в глейке многоріччя, темний, як ніч. Угруз ти так: між горбами тупу на днімі місці, тупу». Але разом з Тичиною він знає, куди проривається новопостала столиця: в український степ, в українську стихію: «І раптом прорвався мостами – і вже ти в степу! І вже тебе віте – розгони, отгони, і гон!». Нехай «над твоєю весною такий іще вітер і сніг. Сніг-

мочар, березневий дощ-мочар». Нехай тільки «вгорі годинник горить над тобою, над твоєю, над нашою головою». Але таки горить. І вже березень. Прийде літо. Загоряться вогні. Буде оновлена Україна. І тоді Хвильовий вигукне: «Я безумно люблю город»(Ю. Шевельов)

Вправа 2. Напишіть есе про місто вашого дитинства.

Тема 22: Оригінальні форми синтаксичних конструкцій в ресурсі медіа (1 год) *Вправа 1.* Запишіть правильно: університет добився певних результатів; присвоєння вченої ступені; поручили голові зборів; сучасні форми ділової переписки; прізвище й адрес особи чи найменування організації; люди ділового круга.

Вправа 2. Виконайте семантико-стилістичний аналіз запропонованого тексту: визначте стиль, підстиль, жанр, мовно-стильові особливості.

Інтелігентність потрібна за будь-яких обставин. Вона потрібна вам і тим, хто вас оточує. Багато хто вважає, що інтелігентна людина – це людина начитана, високоосвічена (ї освіта її переважно гуманітарна), багато подорожує, знає кілька мов. Проте можна все це ма-ти і не бути інтелігентом, а можна нічого цього не мати і бути все-таки внутрішньо інтелігентною людиною. Інтелігентність не тільки в знаннях, а й у здатності зрозуміти ближнього. Вона виявляється в тисячі дрібниць: в умінні чемно сперечатись, скромно поводитись за столом, в умінні непомітно (саме непомітно) допомогти іншому, берегти природу, не смітити навколо себе – не смітити недопалками чи лайкою, поганими ідеями (це теж сміття, та це й яке!)... Інтелігентність – це здатність до розуміння, до сприйняття, це терпиме ставлення до світу і до людей.

Вправа 3. З'ясуйте правильність дотримання пунктуаційних норм.

Мовлення окремої людини ніколи не дорівнює мові народу а тим більше людства. Винятком є мова справжніх поетів. Звичайно, якщо порівняти словник високообдарованого поета з лексиконом мови його народу то може здатися що – це лише краплина в сяючому вічно рухливому морі. Але саме ця краплина містить молекули живої води яка прискорює життєві процеси в організмі мови примушує її пізнавати саму себе знову і знову виявляти це непізнане й дивувати світ новою красою.

Змістовий Модуль 6.

Тема 23-24. Універсальні та національні прецедентні феномени в сучасних медіа.

Тема 25. Оригінальні форми прецедентних одиниць у заголовках медіа.

Тема 26. Оригінальні форми прецедентних одиниць у текстах медіа.

Критерії оцінки результатів самостійної роботи Карта самостійної роботи студента

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Модуль 1. Особливості фоностилістики в секторі медіа. Лексичні норми сучасної української літературної мови в медійних текстах			
Тема 1. Основні особливості фоностилістики в секторі медіа.	Індивідуальне опитування	5	II
Тема 2 Основні тенденції розвитку лексики сектору медіа.	Індивідуальне опитування (письмове)	5	III
Тема 3. Лексична норма в медійному тексті. Класифікація лексем медіа	Індивідуальне опитування	10	IV
Тема 4. Лексична норма в медійному тексті. Нововходження медіа	Індивідуальне опитування	5	V
Тема 5. Стилійна диференціація українськомовної лексики медійного ресурсу. Фразеологія та її стилістичні можливості в медіа	Індивідуальне опитування	10	VI
Разом за змістовий модуль 1 : 35 балів			
Модуль II. Словотвірні процеси в інформаційному ресурсі медіа			
Тема 6-7. Тенденції слововислову в сучасному медійному дискурсі	Індивідуальне опитування	10	VII
Тема 8. Стилійний ресурс засобів словотвору в медійних текстах.	Індивідуальне опитування	5	VIII
Тема 9. Стилійне використання засобів словотвору в текстах медіа	Індивідуальне опитування	10	IX
Тема 10-11. Дериваційні процеси в медіа. Графічна, орфографічна норма в мові медіа та анормативність	Письмове опитування	10	X
Разом за змістовий модуль 2 : 35 балів			
Разом за 3-ій семестр : 70 балів			
Модуль III. Морфологічні засоби стилістики			
Тема 12. Стилійна морфологія. Морфологічні норми сучасної української літературної мови. Анормативи в текстах медіа.	Індивідуальне опитування	5	XI
Тема 13. Морфологічні ресурси стилістики медіа. Стилійний потенціал граматичних форм іменників, прикметників, займенників, числівників.	Індивідуальне опитування	5	XII
Тема 14. Стилійний ресурс дієслів, дієприслівників, службових слів у медійних текстах. Інтер'єктиви як стилійна категорія в медіа	Індивідуальне опитування	5	XIII
Разом за змістовий модуль 3 : 15 балів			
Модуль IV. Стилійний синтаксис			

Тема 15. Синтаксичні норми сучасної української літературної мови в медіа. Анормативи в текстах медіа.	Індивідуальне опитування	5	XIV
Тема 16. Стилiстичний ресурс синтаксичних засобiв у медiйних текстах. Просте речення. Однорiднi члени речення. Складне речення.	Індивідуальне опитування	5	XV
Тема 17. Стилiстичнi параметри вiдокремлених членiв речення. Звертання. Вставнi слова i вставленi конструкцiї в медiа.	Індивідуальне опитування	5	XVI
Тема 18. Стилiстичний ресурс iнверсiї в медiа. Пряма й непряма мова в тексті.	Індивідуальне опитування	5	XVII
Тема 19. Стилiстичний ресурс односкладних i неповних речень, складних сполучникових i безсполучникових речень в текстах медiа.	Індивідуальне опитування	5	XVIII
Разом за модуль IV: 25 балiв			
Модуль V. Стилiстичнi фiгури в медiа			
Тема 20. Стилiстичнi можливостi монолiгiчного, дiалогiчного, полiлогiчного мовлення. Перiод у медiа.	Індивідуальне опитування	5	XIX
Тема 21. Стилiстичнi засоби органiзацiї медiйного тексту .	Індивідуальне опитування	5	XX
Тема 22. Оригiнальнi форми синтаксичних конструкцiй в ресурсi медiа	Індивідуальне опитування	5	XXI
Разом за модуль V: 15 балiв			
Разом за IV семестр : 55 балiв			
Модуль 6. Прецедентнi феномени в сучасних медiа			
Тема 23-24. Унiверсальнi та нацiональнi прецедентнi феномени в сучасних медiа.	Індивідуальне опитування	5	II
Тема 25. Оригiнальнi форми прецедентних одиниць у заголовках медiа.	Індивідуальне опитування	5	III
Тема 25. Оригiнальнi форми прецедентних одиниць у заголовках медiа.	Індивідуальне опитування	5	IV
Тема 26. Оригiнальнi форми прецедентних одиниць у текстах медiа	Індивідуальне опитування	5	V
Тема 26. Оригiнальнi форми прецедентних одиниць у текстах медiа	Індивідуальне опитування	5	VI
Разом за змістовий модуль 6 : 25 балiв			

Критерії оцінки результатів самостійної роботи Максимальна кількість балів – 5

Оцінка за п'ятибальною шкалою	Зміст оцінки
--------------------------------------	---------------------

5 балів	студент глибоко та міцно засвоїв матеріал; наводить теоретично і практично правильні, обґрунтовані коментарі; проводить грамотний та чітко структурований аналіз мови; самостійно здійснює узагальнення і висновки; вичерпно, послідовно, грамотно оформив самостійно виконані завдання (оцінка «відмінно»).
4 бали	студент добре знає матеріал, але допускає незначні помилки в аналізі мови, які за допомогою викладача швидко виправляє; здатен здійснювати лінгвістичний аналіз, самостійно робити висновки; успішно виконав та оформив самостійну роботу з незначною кількістю помилок (оцінка «добре»).
3 бали	виконано не всі завдання; студент припускається грубих помилок, які самостійно не може виправити; недостатньо правильно і грамотно оформлено результати аналізу; рівень розуміння матеріалу студентом можна визначити як поверхневий (оцінка «задовільно»).
2 бали	студент засвідчує фрагментарне знання матеріалу, не може здійснити аналіз мови; наявна значна кількість суттєвих помилок у змісті та оформленні (оцінка «незадовільно»).
1 бал	студент засвідчує окремі фрагменти знань, не може здійснити аналіз мови; наявна значна кількість суттєвих помилок у змісті та оформленні (оцінка «незадовільно»).

6.3. *Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання*

Критерії і норми оцінювання модульної (контрольної) роботи

Максимальна кількість балів - 25	Критерії оцінювання
25 - 20	Завдання виконані якісно (90% – 100% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).
19 - 15	Завдання виконані якісно з достатньо високим рівнем правильних відповідей (89% – 75% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).
14 - 10	Завдання виконані якісно з середнім показником правильних відповідей (74% – 50% виконання всіх розділів модульної (контрольної) роботи).
0	Завдання не виконано (виконання 49% усіх розділів модульної (контрольної) роботи).

Модульний контроль проводиться в письмовій формі: письмове тестування, ведення таблиці, модульна контрольна робота.

Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання
Проведення семестрового контролю у 5-му семестрі здійснюватиметься за сумарною кількістю балів, що є результатом поточного оцінювання, у 3-му, 4-му, 5-му семестрах, поділених на коефіцієнт **9,5**, що буде застосовуватися до

сумарної кількості балів, набраних кожним студентом на основі відвідування лекційних, практичних занять та виконання завдань практичних тасамостійних робіт. (табл. 6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів).

Семестровий контроль із навчальної дисципліни «Українська мова у професійному спілкуванні» включає блоки: «Українська мова в медіа та практична стилістика» та «Технології створення тексту» та здійснюється у формі *екзамену у 5-му семестрі*.

До складання екзамену допускаються студенти, які відвідали всі практичні заняття, активно працювали, написали всі модульні контрольні роботи та виконали блок самостійної роботи і набрали не меншу за мінімальну кількість балів (35 балів).

Питання до семестрового контролю

1. Назвіть показники, за якими мову масмедіа вважають показником мовної культури спільноти.
2. Обґрунтуйте важливість вивчення фоностилістики для поліпшення мовлення фахівця масмедіа. Назвіть засоби милозвучності.
3. Поясніть значення дефініцій евфонія, какофонія. Обґрунтуйте їх важливість у практичній діяльності фахівця масмедіа.
4. Розкрийте важливість дотримання орфоепічних норм фахівцем масмедіа. Назвіть типові порушення мовних норм.
5. Назвіть шляхи подолання орфоепічної аномативності в мовленні фахівця масмедіа. Прочитайте напам'ять скоромовки (до 10-ти одиниць).
6. Проаналізуйте тематичні групи лексики медійного сектору. Розкрийте роль фемінітивів у текстовому ресурсі медіа.
7. Назвіть шляхи поповнення лексики медіа новими одиницями. Наведіть приклади нововходжень (до 20-ти одиниць).
8. Поясніть тенденції та важливі процеси у розвитку словникового складу української мови кінця ХХ – початку ХХІ століття.
9. Розкрийте сутність дефініцій глобалізація, автохтонізація (націоналізація, етнізація), окнижнення (інтелектуалізація), орозмовлення (демократизація).
10. Поясніть важливість тенденції до пуризації. Назвіть приклади пуризмів (до 20-ти одиниць). Зазначте причини негативного ставлення мовцями до небажаних пуризмів.
11. Наведіть приклади реалізації антропоцентризму в мові медіа.
12. Назвіть причини тенденції до мовної економії в секторі масмедіа.
13. Наведіть приклади неологізмів у мові масмедіа (до 20-ти одиниць). Укажіть причини появи неологізмів.
14. Розкрийте роль і значення okazіоналізмів у медійному тексті. Наведіть приклади okazіоналізмів у публікаціях медіа (до 20-ти одиниць).
15. Поясніть особливості словотворення okazіоналізмів. Назвіть продуктивні афікси. Наведіть приклади (до 20-ти одиниць).
16. Розкрийте роль та особливості освоєння в секторі медіа запозиченої лексики.
17. Назвіть приклади малопродуктивних способів словотворення в лексиці

масмедіа.

18. Наведіть приклади стилістично нейтральної та стилістично маркованої лексики в публікаціях масмедіа.
19. Поясніть роль неморфологічного способу словотворення для поповнення лексики масмедіа.
20. Розкрийте значення дефініцій «стилістична норма», «словотвірна норма», «анормативність» у медійному дискурсі.
21. Назвіть тематичні групи суспільно-політичної лексики.
22. Розкрийте поняття «морфологічні норми» сучасної української літературної мови. Назвіть причини порушення морфологічних норм у медійному ресурсі.
23. Поясніть стилістичний потенціал граматичних форм іменників, прикметників, займенників, числівників у текстах масмедіа.
24. Поясніть стилістичний ресурс дієслів, дієприкметників, службових слів у медійних текстах.
25. Наведіть приклади типів синтаксичних одиниць у текстах масмедіа.
26. Розкрийте поняття «синтаксичні парадигми» у мові масмедіа.
27. Поясніть значення поняття «стилістичні параметри відокремлених членів речення»; «звертання», «вставні слова і вставлені конструкції» у мові медіа.
28. Розкрийте поняття «стилістичний ресурс інверсії». Наведіть приклади не виправданої інверсії в дискурсі масмедіа.
29. Поясніть значення прямої і непрямої мови в текстах масмедіа.
30. Розкрийте стилістичний ресурс односкладних і неповних речень, складних сполучникових і безсполучникових речень в текстах медіа.
31. Назвіть причини порушення синтаксичних норм у медійному тексті.
32. Розкрийте негативний вплив інверсії на зміст медійного дискурсу. Наведіть приклади «переставляння» слів у медійному дискурсі.
33. Назвіть стилістичні фігури в текстах масмедіа. Розкрийте значення.
34. Розкрийте стилістичні можливості монологічного, діалогічного, полілогічного мовлення. Назвіть роль періоду в текстах медіа.
35. Поясніть стилістичну роль і значення в медійному тексті оригінальних синтаксичних конструкцій.
36. Назвіть причини порушення стилістичних норм у медійному ресурсі.
37. Дайте визначення поняттям «прецедентний текст», «прецедентне ім'я».
38. Наведіть приклади джерел, що стали основою прецедентності.
39. Назвіть мему соціальних мереж, що мають характер прецедентності.
40. Назвіть визначальні риси розрізнення характеру прецедентності універсальної та національної.
41. Дайте визначення поняттям «заголовок тексту», «прецедентні одиниці в заголовках медійних текстів».
42. Наведіть приклади заголовків, що мають прецедентні одиниці. Поясніть джерело прецедентності.
43. Розкрийте поняття «стилістичної анормативності» прецедентних одиниць у текстах медійного ресурсу.

Критерії оцінювання

Метою підсумкового контролю з дисципліни «Українська мова у професійному спілкуванні: Українська мова в медіа та практична стилістика» є перевірка рівня засвоєння студентом всієї програми. За екзамен у 5-му семестрі виставляється підсумкова оцінка за виконання всіх завдань у межах від **0 до 40 балів** (1 бал за правильну відповідь).

Екзаменаційний білет містить 30 завдань тестового характеру - 30 балів 10 питань містить тест з дисципліни «Технології створення тексту».

6.4. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перекладання за умови належного самостійного доопрацювання

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ

3 семестр

Разом: 60 год., лекції – 6 год., практичні заняття – 22 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 28 год

Тиждень										
Модулі	Змістовий Модуль 1.					Змістовий Модуль 2.				
Назва модул	Особливості фоностилістики в секторі медіа. Лексичні норми сучасної української літературної мови в медійних текстах					Словотвірні процеси в інформаційному ресурсі медіа				
Лекції	1	2				3				
Дати										
Теми лекцій	<i>Тема 1.</i> Основні особливості фоностилістики в секторі медіа. Фонетичні норми та аномативність в текстах медіа. Стилістичні особливості засобів фонетики в текстах медійного ресурсу	<i>Тема 2.</i> Основні тенденції розвитку лексики сектору медіа. Поняття «лексична норма в медійному тексті». Аномативність лексем в медіа.							<i>Тема 1.</i> Тенденції слововислову в сучасному медійному дискурсі	
Теми практичних занять	<i>Тема 1.</i> Основні особливості фоностилістики в секторі медіа. Фонетичні норми та аномативність в текстах медіа. Стилістичні особливості засобів фонетики в текстах медійного ресурсу	<i>Тема 2.</i> Основні тенденції розвитку лексики сектору медіа. Поняття «лексична норма в медійному тексті». Аномативність лексем в медіа.		<i>Тема 3.</i> Лексична норма в медійному тексті	<i>Тема 4.</i> Лексична норма в медійному тексті. Класифікація лексем медіа	<i>Тема 5.</i> Стилістична диференціація українськомовної лексики медійного ресурсу. Фразеологія та її стилістичні можливості в медіа	<i>Тема 6-7.</i> Тенденції слововислову в сучасному медійному дискурсі	<i>Тема 8.</i> Стилістичний ресурс засобів словотвору в медійних текстах	<i>Тема 9.</i> Стилістичне використання засобів словотвору в текстах медіа	<i>Тема 10-11.</i> Дериваційні процеси в медіа. Графічна, орфографічна норма в мові медіа та аномативність
Самостійна робота	5	5		10	5	10	10	5	10	10
Контроль	Модульна контрольна робота 1 25 б					Модульна контрольна робота 2. 25 б				
<i>Разом : 244 б</i>										

4 семестр

Разом: 60 год., лекції – 6 год., практичні заняття – 22 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 21 год, семестровий контроль – 7 год

Тиждень																						
Модулі	Змістовий модуль 3.				Змістовий модуль 4.				Змістовий модуль 5.													
Назва модуля	Морфологічні засоби стилістики				Стилістичний синтаксис				Стилістичні фігури в текстах медіа													
Лекції	4				5					6												
Дати																						
Теми лекцій	<i>Тема 1.</i> Стилістична морфологія. Морфологічні норми сучасної української мови. Анормативи в текстах (16)				<i>Тема 1.</i> Синтаксичні норми сучасної української літературної мови. Анормативи в текстах медіа (16)				<i>Тема 1.</i> Стилістичні можливості монологічного, діалогічного, полілогічного мовлення. період(16)													
Теми практичних занять	<i>Тема 12.</i> Стилістична морфологія. Морфологічні норми сучасної української мови. Анормативи в текстах (16+106)		<i>Тема 13.</i> Морфологічні ресурси стилістики. Стилістичний потенціал граматичних форм іменників, прикметників, займенників, числівників (16+106)		<i>Тема 14.</i> Стилістичний ресурс дієслів, дієприслівників, службових слів. Інтер'єктиви як стилістична категорія (16)		<i>Тема 15.</i> Синтаксичні норми сучасної української літературної мови. Анормативи в текстах медіа (16+106)		<i>Тема 16.</i> Стилістичний ресурс синтаксичних засобів у медійних текстах. Просте речення. одnorідні члени речення. Складне речення (106+16)		<i>Тема 17.</i> Стилістичні параметри відокремлених членів речення. Звертання. Вставні і вставлені конструкції (106+16)		<i>Тема 18.</i> Стилістичний ресурс інверсії. Пряма й непряма мова в тексті (16+106)		<i>Тема 19.</i> Стилістичний ресурс односкладних і неповних речень, складних сполучникових і безсполучникових речень(16+106)		<i>Тема 20.</i> Стилістичні можливості монологічного, діалогічного, полілогічного мовлення. період(106+16)		<i>Тема 21.</i> Стилістичні засоби організації тексту (16+106)		<i>Тема 22.</i> Оригінальні форми синтаксичних конструкцій (16+106)	
Самостійна робота	5		5		5		5		5		5		5		5		5					
Контроль	-				Модульна контрольна робота 3 25 б				Модульна контрольна робота 4. 256													

Разом : 229 балів

5 семестр

Разом: 30 год., лекції – 2 год., практичні заняття – 8 год., модульний контроль – 2 год., самостійна робота – 10 год, 8с/к

Модулі	Змістовий Модуль 6.		
Назва модуля	Прецедентні феномени в сучасних медіа		
Лекції	1		
Дати			
Теми лекцій	<u>Тема</u> Універсальні та національні прецедентні феномени в сучасних медіа.		
Теми практичних занять	<u>Тема 23-24.</u> Універсальні та національні прецедентні феномени в сучасних медіа. 1+1+10+10=22б	<u>Тема 25.</u> Оригінальні форми прецедентних одиниць у заголовках медіа 1+10=11б	<u>Тема 26.</u> Оригінальні форми прецедентних о медіа 1+10=11б
Самостійна робота	5	5+5	5+5
Контроль	Модульна контрольна робота 25 б		

Разом : $244\text{ б} + 229\text{б} + 95\text{б} = 568 : 60 = 9,5$

+

Коефіцієнт 9,5

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна (базова):

1. Архангельська А. *Femina cognita*. Українська жінка у слові й словнику. Київ, 2019. 520 с.
2. Заболотний О., Заболотний В. *Правильне мовлення*. Київ, 2020. 272 с.
3. Маруніч І., Гайдаєнко І. *Ділове спілкування та культура мовлення*. Київ, 2019. 224 с.
4. Микитюк О. *Сучасна українська мова: самобутність, система, норма : навч. посіб. 6 те вид., зі змін*. Львів : Львівська політехніка, 2020. 440 с.
5. Пасинок В.Г. *Основи культури мовлення*. Київ, 2019. 184 с.

Додаткова:

6. Вінтонів М.О., Вінтонів Т.М., Мала Ю.В. *Синтаксичні засоби експресивізації в українському політичному дискурсі : монографія*. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2018. 336 с.
7. Городенська К. Г. *Українське слово у вимірах сьогодення : монографія*. Київ : КММ. 2019. 208 с.
8. Засць В. Г. *Форми дієприкметників: способи врегулювання : порушень мовної норми (на матеріалі сучасної української мови)*. *Studia Philologica* : зб. наук. пр. 2017 (8). С. 24-28.
9. Клименко Н.Ф. *Як народжується слово: монографія*. К.: Академперіодика, 2017. 247 с.
10. Личук М., Навальна М., Молоткіна Ю. *Динаміка запозичень в українській мові на початку ХХІ століття : монографія*. Київ : Компринт, 2021. 228 с.
11. Степаненко М. *Публіцистично-політичні перифрази в українській мові: 2017 рік: монографія*. Полтава: Дивосвіт, 2018. 588 с.
12. Стишов О.А. *Динаміка лексичного складу сучасної української мови: навч. посібник*. Київ. 2019. 195 с
13. *Теорія медіалінгвістики: підручник /Л.Шевченко, Д.Сизонов*. Київ : ВПЦ «Київський ун-т», 2021. 214 с.
14. *Українська мова професійного спілкування*. URL: https://pidruchniki.com/1435072247592/dokumentoznavstvo/ukrayinska_mova_profesiyn_ogo_spilkuvannya
15. *Український правопис*. Київ : Наукова думка. 2019. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>
16. Чемеркін С. Г. *Українська мова в інтернеті: позамовні та внутрішньо-структурні процеси*. К., 2009. 240 с. URL: http://ndiu.org.ua/book/chemerkin_book.pdf

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Конституція України (чинна з 1996 р. зі змінами). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. Лексичні норми мови професійного спілкування. URL: https://pidruchniki.com/1814081747605/dokumentoznavstvo/leksichni_normi_movi_profesiynogo_spilkuvannya
3. Українська мова: Енциклопедія. URL: <http://litopys.org.ua/ukrmoval/um.htm>
4. Українська мова в Інтернеті. URL: <http://novamova.info/>
5. Центр культури української мови. URL: <https://centrkum.blogspot.com/>